

Green Peaks - Ekoturism

Bakgrundsbeskrivning och kort sammanfattning

Ledare

KrAfthandledare Jan Brandberg, Svensk Affärsanalys AB

Projektledare Carina Färm/Robert Öman assisterade av Leif Andersson, Mälardalens högskola

Deltagare

KrAftgrupp Green Peaks Ekoturism hade 10 deltagare, sju kvinnor och tre män, från sex företag inom besöksindustrin i Västmanland

Deltagande nätverk/företag var:

Sala Silvergruva www.salasilvergruva.se, Sala kommun

Sätra Brunn Hälsobrunn www.satrabrunn.se, Sala kommun

Tåby Gård / Traktens Bästa www.taby-gard.se, Arboga kommun

Upplevelselinje Bergslagen www.norberg.se/upplevelselinjen.htm, Norbergs Kommun

Älgmark Malingsbo-Kloten www.algmark.se, Skinnskattebergs kommun

Östahalvöns Intresseförening www.ostahalvon.com, Heby kommun

Formeringsprocessen för att samla ihop det aktuella nätverket och att utveckla gruppens syfte, mål och innehåll omfattade sammanlagt sju olika sammankomster med organisationer inom turistnäringen i Västmanland. Processen ledde fram till gemensam formulering av följande konkreta ambitioner:

Syfte

Att långsiktigt stimulera en hållbar affärsutveckling inom turistnäringen genom:

- Förädling och paketering av deltagarnas erbjudande som ska ge marknadsandelar
- Framtagning av standards/minimikrav för ekoturism i gruppen
- Miljömärkning av produkter och/eller destinationer

Mål

Förädling och paketering av deltagarnas erbjudande som ska ge marknadsandelar

- Att ta reda på behov som kan generera affärsmöjligheter både på kort som lång sikt som incitament för att företag ska ta till sig olika standards
- Att ta reda vilka och var målgrupperna finns
- Att nå ut till målgrupperna med det nya budskapet

Framtagning av standards/minimikrav för Ekoturism i gruppen

- Att näringen – företag, organisationer och nätverk gemensamt sätter upp standards för ekoturism som gruppens deltagare avser att tillämpa
- Att standard som ska gälla och som man ska arbeta mot kan hämtas in från olika miljölednings- och/eller miljömärkningssystem som finns på den svenska marknaden

Miljömärkning av produkter och/eller destinationer

- Att ge företagen mål att arbeta mot som medför att de som uppfyller miniminivåerna kan kalla sig själva ekoturismföretag
- Att ett antal företag anammar miniminivåerna och blir ekoturismföretag

Beskrivning av möten

Träff 1

Den första träffen utgjordes av ett halvdagsseminarium vid Mdh den 27 april 9.00-12.00, där fokus var att gå igenom programmet, programförslag, utvecklingstema, målsättning, formalia, kontraktsskrivning mm. Hade genomgång och diskussion av miljömärkning samt introduktion till miljöledningssystem.

Introduktion till ekoturism där vi försökte klargöra skillnader mellan;

Miljöanpassad turism - Långsiktigt hållbar, men behöver inte bygga på naturupplevelser, utan gäller all form av turism där varje näring enligt Agenda 21 ska ta sin del av ansvaret för miljön och resebranschen ska själv försäkra sig om att de bevarar de tillgångar av natur och kultur som utgör grunden för dess egen näring.

Naturturism - Uppleva naturområden som nödvändigtvis inte behöver vara ekologiskt hållbart ex safaribilismen i Afrika, som bygger på turistens naturintresse, men sliter samtidigt på markytan, stör djurlivet och genererar avfall. ’

Ekoturism - Småskalig turism som ska verka för naturskydd, kunskapsspridning, kulturell förståelse & lokal utveckling, ett förhållningssätt till resandet som inriktar sig främst på ursprungliga, känsliga naturmiljöer och kulturer samt innehåller även en utbildande del och gynnar den lokala ekonomin och naturvård.

Rapporten ”Miljöarbete i Svensk turistnäring” har använts som underlag och utgångspunkt för gruppens arbete, vilken är framtagen av Turistdelegationen. Programmet genomfördes av projektledaren Carina Färm och processledaren Jan Brandberg.

Träff 2

Träff två var lokaliserad till Sättra Brunn www.satrabrunn.se den 26 maj och pågick mellan klockan 9.00 och 21.00. Där gick man igenom olika typer av miljömärkning med föreläsningar.

Elinor Carlbrand från LRF presenterade Naturlig Laddning; ett kvalitetsmärke för hälsofrämjande arrangemang i naturen. Naturens egna förutsättningar är utgångspunkten där man deltar i aktiviteter som ger kunskap om sambandet mellan natur och välbefinnande. Naturlig Laddning har under 2002-2003 tagit fram kvalitetskriterier i samarbete med olika landsbygdsföretag. Arrangemangens innehåll har diskuterats med företrädare för friskvårdsföretag och andra tilltänkta kunder. Bakom Naturlig Laddning står LRF – Lantbrukarnas Riksförbund i samarbete med Jordbruksverket genom länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmar och Kronobergs län, Södra Skogsägarna, FöreningsSparbanken, Feelgood och landsbygdsföretag i Småland och på Öland.

Dan Jonasson, ordförande i Sveriges Ekoturismförening, presenterade Naturens Bästa som är ett banbrytande kvalitetsmärke för ansvarsfull upplevelseturism i naturen i Sverige. Det som internationellt ofta kallas för ekoturism. Naturens Bästa är det första nationella kvalitetsmärket för ekoturismarrangemang på det norra halvklotet, och det sjösattes under FN:s Internationella Ekoturismår 2002. Naturens Bästa utvecklades i nära samarbete mellan resenäringen, markägar- och naturskyddsintressen, ideella organisationer, myndigheter, företag och institutioner. Bland annat genom att alla krav arbetades fram med en referensgrupp med inte mindre än ett trettiotal företag och ett tjugotal olika organisationer. Naturens Bästa ger alla svenska naturupplevelsearrangörer möjligheten att kvalitetssäkra sina produkter och tillsammans skapa ett nätverk för en effektiv marknadsföring. Naturens Bästa visar att det märkta arrangemanget ska uppfylla våra högt ställda krav. Naturens Bästa är skraddarsytt för att garantera hög kvalitet på deltagarens reseupplevelse, i kombination med ett aktivt ansvar för naturskydd, ett mer miljöanpassat resande och en omsorg om resmålens kulturvärden och människor.

Theres Andersson, universitetslektor vid Mdh, talade om miljöledningssystem, ett verktyg för att organisera miljöarbetet i ett företag, en myndighet eller organisation. Först genomför man en miljöutredning för att se vilken miljöpåverkan man åstadkommer med sin verksamhet. Med detta som grund fastställs en miljöpolicy, som är riktlinjerna för miljöarbetet, samt miljömål, som beskriver vad organisationen ska uppnå med sitt miljöarbete. Efter en tid görs en kontroll av hur hela miljölednings-

systemet fungerar, genom en miljörevision. Resultatet av revisionen redovisas för organisationens ledning och utnyttjas för att förbättra systemet. Resultatet av miljöarbetet inom organisationen, oftast i form av nyckeltal, sammanfattas årligen i en miljöredovisning, som sprids till olika intressentgrupper. För att ett miljöledningssystem ska bli effektivt krävs att ledningen i organisationen är aktiv. Ledningen måste fatta beslut om miljöpolicy och miljömål, ta del av uppföljningen, besluta om förbättringar samt visa de anställda att arbetet har hög prioritet. Alla anställda måste känna sig delaktiga och hållas informerade om miljöarbetet.

Träff 3

Träff tre ägde rum torsdag och fredag 17 - 18 juni som ett studiebesök hos Vildmark i Värmland www.vildmark.se med flottfärd på Klarälven som ett konkret inslag. Arrangemanget ser ut som följer: Dag 1. Ankomst till Klarälven SweCamp i Stöllet, ca 14 mil norr om Karlstad, där vi började med kolbullelunch som tillreds i stekpannor över öppen eld. Därefter information om timmerflottfärden som väntar, indelning i mindre grupper om 5 personer i varje som bygger flottar i vattnet som därefter förtöjs. Seminarier under eftermiddagen och på kvällen grillmiddag vid Klarälvens strand. Dag 2. Efter Frukost och kort konferenspass sker avfärd med de väntande timmerflottarna. Medskickat är kaffe och lunch. Under färden tid för fortsatta diskussioner och samtidigt möjlighet att njuta av den vackra vyn i "konferenslokalen". Efter ankomst till slutmålet i Björkebo, rivs flottarna och utrustningen tas iland. Grundaren av konceptet Vildmark Värmland Anders Wiss föreläste i anslutning till detta om innebörden av att vara med i Naturens Bästa, om att arbeta med miljösystemet ISO 14001, om sina erfarenheter av marknadsföring av turistevenemang samt kvalitetsbegrepp. Kvalitet står för alla sammantagna egenskaper hos en vara eller tjänst, som ger dess förmåga att tillfredsställa uttalade och underförstådda behov, skilja ut sig i konkurrensen och skapa lönsamhetsmöjligheter. Gruppen diskuterade, under ledning av krAfthandledaren Jan Brandberg, hur gruppen ska kunna utveckla sitt eget program.

Träff 4

Den fjärde utvecklingsdagen ägde rum onsdag den 18 augusti kl 9.00-18.00 som ett studiebesök hos deltagaren Upplevelselinje Bergslagen www.norberg.se/upplevelselinjen.htm i Norberg, Jan Brandberg arbetade praktiskt med, gjorde uppföljning och genomgång av produkt/marknadsmatris – vad erbjuds till vem. Därefter prövade gruppen på ett förslag på arrangemang som ska paketeras; Gästabud på Nya Lapphyttan. Vi förflyttas till en svunnen tid, tar del av platsen och blir ett med historien. Det är mörkt, ruggigt och lite kallt när vi i facklors sken förflyttar oss mot medeltiden. Under vår korta promenad berättar vår guide om platsen och tiden som vi kommit till. Väl framme i bostadshuset möts vi av värmen från den sprakande elden. Det doftar granris, äpple och kryddor. När våra ögon vant sig vid skenet av levande ljus ser vi det dukade bordet. Vi slår oss ned till ett gästabad tillagad av Bergslagens råvaror. Därefter följde en visning av Nya Lapphyttan. Ulf Åberg, Continuum, hade föreläsning om kvalitetssäkring, arrangör som arrangemang på en destination. Som stöd använde vi oss av två kompendier som kan fungera som vägledningsdokument i det vidare arbetet. "Hållbar turism – Med ekoturismen som ledare" respektive "Informera din gäst – Före, under och efter resan". Ulf Åberg redogjorde också för slutsatser som framkommit i undersökningen av hur Sverige uppfattas på Europamarkanden; "Outdoor/Multiaktiviteter & Ekoturism (Sverigeturismens konkurrenskraft – ett Europaperspektiv)", vilken är framtagen på uppdrag av Turistdelegationen.

Träff 5

Träff fem genomfördes tisdagen 31 augusti kl 9.00-16.00, då vi besökte Svartådalen Natur- och Kulturturism www.svartadalen.nu kring ämnet Omvärldsanalys/Produktutveckling/Paketering/Marknadsföring då Daniel Green visar på sina praktiska erfarenheter i fågelskådning och produktutveckling, paketering och lansering i England. Presenterade samarbetet med Sweden Active Holidays, ett researrangörsbolag koncentrerade på naturaktiviteter som också svarar för resegarantier, vilket är ett måste då resans längd överstiger 23 timmar. Redogjorde också för den årliga

Fågelskådarmässan Birdfair i England som går av stapeln i augusti och den stöttning man haft av Turistrådet i London i samband med utställningen. På mässan skapades kontakter med agenter och återförsäljare som kommer att från år 2005 ha med ett antal arrangemang från Svartådalen. Ett viktigt steg på vägen i sitt kvalitetsarbete och kvalitetssäkra arrangemangen samt arrangören är ambitionen att bli godkända av och enligt de kriterier Naturens Bästa ställt upp. Därefter fick vi ett smakprov i vad Svartådalen kan erbjuda för unika fågelupplevelser, då vi själva blev fågelskådare för ett par timmar. Förutom att vi följde upp tidigare uppgifter diskuterades också hur samarbetet mellan enskilda aktörer och mellan de olika nätverken kan se ut framöver på ett stadigvarande sätt.

Träff 6

Träff sex var en halvdagsträff 13.00-17.00 onsdagen 22 september på Brunnby gård med kursledare Marie Lundmark, PR-konsult och ansvarig för GCI:s kontor i Västerås. Hon är utbildad journalist och har tidigare arbetat med strategier, krishantering och medierelationer.

Seminarier riktat sig mot entreprenörer i turismnäringen i Västmanland och som vill bli mer kända utan att spendera pengar på reklam. Utbildningen ger på ett underhållande sätt en enkel verktygslåda som gör att deltagarna snabbt kan komma igång med PR-arbetet på egen hand. Seminariet varvar checklistor med teori, praktiska övningar och en rad exempel ur verkligheten, både lyckade och misslyckade.

Efter seminariet vet du bland annat: Vad PR är och hur du själv kan arbeta med det. Vilka effekter du får om du syns i media. De för- och nackdelar PR medför. Vad som är en nyhet och hur du finner dem i din verksamhet. Vilka rättigheter och skyldigheter du har i kontakterna med media. Hur du fångar mediernas intresse.

Träff 7

Träff sju hade vi i Björnsjö, Älgmark torsdagen 7 oktober mellan 9.00-16.00, där vi fick en presentation av Älgmark www.algmark.se de aktiviteter och upplevelser som man erbjuder. En aktivitet som vi provade på är skyttesimulatorn. Den ger möjligheter att träna upp färdigheter i hagelskytte inomhus för jaktlaget, kamratgänget, företaget och konferensen. Simulatorn visar målen (lerduvor, viltmål, etc) med en videoprojektor på en åtta meter bred duk. Man kan välja naturtroga skjutsscener för jakt på ripa, sträckande änder, höga fasaner, löpande hare m fl eller lerduveskytte i olika discipliner. Vid träff faller viltmål till marken och lerduvor splittras. Efter ett skott kan man visa träffläget och hur många hagel som träffat målet. Du kan ställa in exakt, den typ av skott du vill träna på, genom att målens startposition, hastighet och riktning kan ändras.

Därefter fick vi en presentation och guidning av Kungajaktsutställningen där du kan följa med i Kungajaktens fotspår genom tiderna. Traska runt på golvet där en stor målning visar var jakterna har bedrivits i området och se ett fint urval av bilder från svunna tider. I ett hörn ser det ut som att kungen själv sitter på pass och i ett annat ståtar älgen målade i helfigur på väggen. I angränsande rum möter du resultatet av jakten och kan slå dig ner runt bordet på älgskinnfällor för att prata om hur väl skjutandet gått.

Vi fick då också besök av Björn Claesson från Resurs som talade om omvärldsanalys, miljöinriktning, paketering och marknadsföring. Björn Claesson, Resurs arbetade sedan med gruppen kring; Omvärldsanalys – utbud av/efterfrågan på ekoturistiska produkter. Framtida efterfrågan av ekoturistiska produkter. Paketering och sammansättning av en turistprodukt samt gångbara paketlösningar. Matchning – att ställa befintligt utbud i relation till efterfrågan på ekoturistiska produkter. Paketlösningar – sätta samman, kostnadsberäkna och prissätta. Började också se över möjligheterna att gemensamt bearbeta den svenska och tyska marknaden.

Träff 8

Träff åtta genomfördes på Täby gård www.taby-gard.se måndagen 25 oktober 9.00-15.00 där vi fick mer info om Traktens Bästa, stifta bekantskap med ytterligare aktörer i området och prova på aktiviteter på gården.

På Tåby gård ges det möjlighet till avkoppling i en lugn och avstressande miljö. Under vår vistelse på gården fick vi prova på några av de arrangemang som är tänkta att ingå i en paketlösning; Må bra och upplev landet på Tåby gård, en gård med många upplevelser. Stifta bekantskap med våra katter, höns, ankor eller får. Gården har en skog alldeles inpå knuten, som ger fina möjligheter till upptäktsfärd, bär och svamplockning mm samt möjlighet att baka tunnbröd i vår nyrenoverade bagarstuga. Eller ta ett skönt vedeldat bastubad i vår timrade bykstuga, där har ni gott om tid att njuta och koppla av. Efter lunch träffades vi i hälsostugan ”Mjuka muskler” där Anna-Lena leder er i ett yogapass. Hon avslutar med ett avkopplande samtal om hälsa o välbefinnande till en kopp örte.

Fick uppleva en aktivitet tillsammans med Viby Buss & Islandshästar. För dig som vill uppleva en annorlunda dag i skogen, rekommenderar vi att du bokar våran femkamp som bl a innehåller; blåsrör, skogsalfapet, yxkastning. Till skogen tar vi oss på häst eller på våran fyrhjulingskärra.

Fortsatte vår inriktning med miljöinriktning, paketering, marknadsföring mot den svenska och tyska marknaden.

Träff 9

Träff nio utgjordes av den s.k. Idédagen 4 november kl 13.00-17.00 på Brunby Gård i Västerås. Där föreläste Karin Abrahamsson om ”Naturlig laddning” www.naturligladdning.se, kvalitetsmärket för hälsofrämjande arrangemang i naturen. Landsbygdsföretag i hela Sverige med basen i jord och skog kan ansöka om certifiering av sina hälsofrämjande aktiviteter. Naturens egna förutsättningar är utgångspunkterna. Man deltar i aktiviteter som ger kunskap om sambandet mellan natur och välbefinnande. Stresshantering kan varvas med exempelvis fiske. Naturlig laddning startade som ett projekt i Smålandslänen 2001.

Hans-Anders Jonhans föreläste om företeelsen Bed & Box www.bedandbox.se, som innebär att man kan hyra in sig själv och sin häst på en gård. Bed & Box är ett företag som drivs av makarna Annika och Hans-Anders Jonhans i Trönö, Hälsingland. Företaget organiserar boende för ryttare och häst på gårdar i Sverige. Man kan enkelt se vilka uthyrningsmöjligheter som finns för en tids semester på en gård som kan vara ansluten till en ridled.

Björn Ydrén, Ydre kött www.ydrekott.se föreläste om att bygga upp ett starkt varumärke i samverkan för avsättning på en lokal marknad. På de fem gårdar i Ydre kommun som ingår i Ydre kött har man samarbetat under många år. Deras grundsyn på djurhållning är densamma, och delar en filosofi om sund uppfödning i rationella jordbruk med respekt för djuren. Dessutom samarbetar man för att bevara och utveckla natur- och kulturvärden på dessa gårdar. Inom Ydre kött vill man ha kontroll över egna produkter, och köttet hålls därför åtskilt på slakteriet i Linköping. Under 2002 började man köpa tillbaka en del kött och därför kan man genom egna kontakter med butiker och restauranger, med så få mellanhänder som möjligt, kunna servera Ydre kött i form av rediga biffar och mör entrecote.

Niclas Nordquist, Vikbolandsstruts www.vikbolandsstruts.se berättade om hur han gjort gården till ett turistmål. Företaget Vikbolandsstruts har med ett sitt upplägg gjort gården till ett turistmål där den ena busslasten turister efter den andra kommer för att se på strutsarna och handla i den egna butiken. Vid det här föredraget får du nycklarna till hur du kan göra detsamma på din gård. Nicklas Nordqvist har stor och gedigen erfarenhet av vad som ger bra avkastning och lönsamhet. Struts, kyckling eller nöt på gården så kan du använda det här affärskonceptet.

Träff 10

Träff tio vid Sala Silvergruva www.salasilvergruva.se kl 9.00-15.00 onsdagen 17 november, där vi fick upplevelser både ovan som under jord. Sala Silvergruva är Sveriges silverrikaste gruva genom tiderna. Gruvbrytningen slutade 1908 och idag är gruvan en besöksgruva. Guider i tidstypiska kläder tar med er på en spännande tur ner i gruvan och berättar om det hårda livet som arbetarna hade. Får även tillfälle att se några av de tusentals fladdermöss som bor i gruvan. Besökare erbjuds nedstigningar till olika nivåer i gruvan, året runt. Man kan också gå en markvisning i det vackra gruvområdet och besöka den rekonstruerade gruvbygården. Varje dag visas också den spännande gruvfilmen och gruvmuseet. För grupper anordnas även bussrundturer i gruvområdet och övriga Sala.

Prövade på en framtida attraktion som kan presenteras och paketeras på olika sätt, bergsrummen på 155 m, som kommer att bli tillgängliga förhoppningsvis sommaren 2005. På förslag är ljusinstallationer, isskulpturställningar samt konsertmöjligheter.

Fortsatte vårt arbete med paketering av upplevelser enligt tankesättet enligt Naturens Bästa. Tog del av kunskaperna kring paketering och prissättning från doktorand Claes Jonsson, Ekonomihögskolan på MdH.

Träff 11

Träff elva gick av stapeln på Östahalvön www.ostahalvon.com onsdagen 8/12 kl 9.00-15.00 som vi fick en presentation av vilket är ett nav för alla som besöker Östahalvön. I det Gröna Kunskapshuset med reception för information kommer att fungera som en länk ut till upplevelser, aktiviteter, mat och boende på Östa med omnejd. Här kommer också att finnas utställningar, konferenser mm. Ett andelshus för bl a Östa KIL utbildarna, Ingbo källor & kvarn Östahalvöns intresseförening, Sävne golf och många fler. Målsättningen för Ingbo källor & kvarn och uppbyggnaden av kvarnen är att bevara gamla hantverkstraditioner och yrkeskunnande som tenderar att falla i glömska. Föreningen vill med detta projekt verka för, att kunskap om gamla tekniker inte försvinner, utan bevaras för eftervärlden till kommande generationers fromma. Området, Ingbo kvarn och källor, kommer i framtiden att utgöra en ännu attraktivare kulturmiljö vilket gynnar turistnäringen på orten. Projektet kommer att rendera ökad sysselsättning bland lokalbefolkning, näringsliv och ideella föreningar.

Dessutom kom vi att ta del av de kunskaper Marcus Jonsson, Skogens Konung Älgsafari förvärvat genom att anpassa sig till de krav som ställs på arrangemang i Naturens Bästa. Under vecka 4 innevarande år har det offentliggjorts att Skogens Konung www.skogenskonung.se med två olika arrangemang godkänts som arrangör i Naturens Bästa www.naturesbasta.se.

Träff 12

Träff tolv var programmets avslutningsdag onsdag 12/1 2005 klockan 13.00 – 21.00. Doktorand Claes Jansson, MdH föreläste om konkurrensmedel med inriktning på besöksnäringen. Krafthandledaren Jan Brandberg sammanfattade resultatet av programmet och delade ut de produktblad för anpassade aktiviteter i området ekoturism som deltagarna tagit fram under programmets gång.

Bitr. projektledaren Leif Andersson informerade om planerna på att ansöka om tre nya kraftgrupper för en kommande utveckling av samverkansformerna inom ekoturismen och annan miljöinriktad produktion. MdH har lämnat in ansökan om Mål 2-medel för medfinansiering till detta. Samverkanspart i del av detta program är Mellansvenska Handelskammaren, som är verksam i Örebro och Västmanlands län.

Efter dagens formella program följde en avslutande middag i Hugos källare, Västerås, där italiensk buffé serverades. Den sociala gemenskapen i gruppen har under programmet blivit väl sammansvetsad, och flera exempel på hur nuvarande aktörer skulle kunna vara med i den fortsatta processen – under nya organisationsstrukturer - ventilerades.

Resultat

För att återkoppla till målformuleringarna har vi noterat följande resultat av programmet:

Deltagarna har långsiktigt stimulerats till en hållbar affärsutveckling inom turistnäringen genom:

- Förädling och paketering av deltagarnas erbjudande har gjorts med betoning på upplevelser som det även går att ta betalt för. Exempel på sådana paketeringar bifogas denna rapport.
- Som standards/minimikrav för ekoturism i gruppen har man enats om att arbeta i riktning mot att de normer som gäller hos Naturens Bästa eller att bli godkänd underleverantör till företag som är godkänd arrangör hos Naturens Bästa.

Deltagarnas erbjudande har till viss del förädlats och paketerats för att ge marknadsandelar

- Under programmet har klarlagts vilka behov som kan generera affärsmöjligheter både på kort som lång sikt. Ett hinder som identifierats gäller transport- och anpassade övernattningsmöjligheter vid inkommande turism.
- Sökning av målgrupperna har gjorts och man har identifierat intressanta målgrupper i Sverige och i Tyskland. Under programmets gång uppmärksammades en av deltagarna, Sätra Brunn med dess hälsokälla och Spa-anläggning i tysk TV under bästa sändningstid.
- Arbetet att nå ut till målgrupperna med det nya budskapet har påbörjats. Ambitioner att genomföra fortsatt ansträngningar i denna riktning finns.

Framtiden

Gruppen har under perioden förstärkt sitt samarbete vilket innebär att det med stor sannolikhet kommer att vilja ta del i den fortsatta processen vad gäller samordning av ekoturismen i regionen. Länets turistchefer har efterlyst en samordning och kommersialisering av besöksnäringen, vilket skulle vara en naturlig nästa målsättning i processen. För att göra det möjligt att utveckla en bättre samverkan har vi som angivits ovan redan lämnat in en Mål 2-ansökan. På så sätt skulle vi få fram medfinansiering som motiverar oss att ansöka om tre nya kraftgrupper för en kommande utveckling av samverkansformerna inom ekoturismen och annan miljöinriktad produktion. Vi tänker oss att i detta sammanhang utvidga kretsen av deltagande branscher till att omfatta alla kategorier av produktion, såväl tjänste- som varuproducerande företag med miljöinriktning. Samverkanspart i den del av detta program som *inte* avhandlar ekoturismen är Handelskammaren Mälardalen, som är verksam i Örebro och Västmanlands län. En av anledningarna till att vi gärna samverkar med denna organisation är just möjligheterna att ev. kunna bygga upp en nod för detta samarbete mellan Mdh och Örebro Universitet. Som bekant undersökes just nu möjligheterna till ett närmande mellan dessa båda lärosäten.

Mdh vill gärna på detta sätt fortsätta att bidra konkret till den regionala samhällsutvecklingen, vilket vi ser som en av våra stora uppgifter. ”Samhället stöttar – näringen driver”.